

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету урбаністики та
просторового планування

 / А.М. Мамедов /
30 серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА (СИЛАБУС) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

"Символічна політика"
(назва навчальної дисципліни)

шифр	назва спеціальності
052	Політологія
ІД - 38869	Освітньо-наукова програма
	Політологія

Розробники
Перегула С.В., д.п.н., професор.
Гербут Н.А., к.п.н.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук
протокол № 1 від 30 серпня 2019 року

Завідувач кафедри

(прізвище)
(ініціали)

(Перегула С.В.)
(прізвище та

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності «Політологія»

Протокол № 1 від 29 серпня 2019 року

Голова НМКС

(прізвище)

(Згурька В.Л.)
(прізвище та ініціали)

Київський національний університет будівництва і архітектури
факультет урбаністики та просторового планування
кафедра політичних наук і права

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу	Міжнародні відносини та світова політика
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 «Соціальні та поведінкові науки» 052 «Політологія»
Семестр	Третій
Нормативний/ вибірковий	Вибірковий
Шифр згідно з ОНП	ВК.06
Викладач	Перегуда Євген Вікторович, д-р політ. наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права
Профайли викладачів	http://www.knuba.edu.ua/?page_id=47977
Контактний тел.	(044)261-55-73; (097)396-92-60.
E-mail:	pereguda.iev@knuba.edu.ua ; yevgennn@ukr.net .
Сторінка курсу	Освітній сайт КНУБА http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2660
Консультації	<i>Очні консультації</i> Щопонеділка, 15:20-16.40, ауд. 425;

2. Анотація до курсу

В межах курсу аспіранти отримають знання щодо фундаментальних концепцій та теоретичних підходів до вивчення символічної політики, розглянуть символічні ресурси влади та механізми їх використання з метою легітимації влади.

Робоча програма дисципліни узгоджується з ОНП «Політологія», яка затверджена Вченою Радою КНУБА та діє у статусі Стандарту набуття освіти за спеціальністю 052 «Політологія» (рівень доктора філософії) на період до ухвалення у встановленому порядку відповідного Стандарту Міністерством освіти і науки України.

Робоча програма (силабус) містить витяг з навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має здобути аспірант, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок аспіранта, роз'яснення деяких аспектів організації навчального процесу, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуального завдання. Більшість позицій зі списку розміщено на Освітньому сайті КНУБА або ж за цією адресою містяться посилання на ці

джерела та літературу в інтернеті. Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідуваності занять.

2. МЕТА ТА ЦІЛІ КУРСУ.

Метою викладання курсу «Символічна політика» є формування наукового світогляду, високої культури, громадянської відповідальності за соціально-політичні наслідки своєї діяльності у сфері будівництва та архітектури.

Основними завданнями курсу «Символічна політика» є з'ясування суті і особливостей символічної політики, її понятійного та термінологічного апарату, соціальних засад її формування, плюралістичності символічних значень, механізмів реалізації символічної політики, зв'язку символічної політики із сферою будівництва та архітектури, символічного навантаження елементів міського будівництва та архітектурних конструкцій.

3. ФОРМАТ КУРСУ.

Змішаний – очний, водночас має супровід в системі Освітнього сайту КНУБА.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

На основі вивчення дисципліни аспірант набуде таких **компетентностей**:

інтегральну – здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики;

загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК10. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

фахові:

ФК02. Поглиблене знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології та володіння категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.

ФК03. Комплексне розуміння принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних

інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ФК04. Комплексне застосування широкого спектру політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.

ФК05. Комплексне розуміння особливостей реалізації влади у різних політичних системах та застосування широкого спектру політологічних теорій, концептів і методів для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

ФК09. Комплексне розуміння теорій символічної політики, специфіки розвитку медіатехнологій, ролі архітектури в реалізації влади та політики.

За результатами навчання аспірант зможе:

ПР03. Опанувати універсальними навичками дослідника, зокрема застосування сучасних інформаційних технологій, розробки, організації та управління науковими проектами та/або науковими дослідженнями, презентації їх результатів у професійному середовищі через сучасні форми наукової комунікації (академічні наукові публікації, семінари, конференції), в засобах масової інформації та в публічній сфері у національному та міжнародному контексті.

ПР04. Мати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику та академічну доброчесність, повагу різноманітності та мультикультурності.

ПР06. Комплексно розуміти природу та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

ПР09. Комплексно розуміти принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики, політичної поведінки.

ПР11. Комплексно застосовувати широкий спектр політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.

ПР12. Комплексно розуміти особливості реалізації влади у різних політичних системах та використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

ПР15. Комплексно розуміти та застосовувати політологічні теорії до аналізу проблем регіонального та місцевого розвитку, будівництва та містобудування, вміти запропонувати шляхи їх розв'язання.

5. ОБСЯГ КУРСУ.

Найменування показників	К-сть
--------------------------------	--------------

лекції	22 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	28 год.
кількість годин навчальних занять	50 год.
самостійна робота	100 год.
загальний обсяг годин	150 год.
кількість кредитів ЄКТ	5
Форма підсумкового контролю	залік

6. ПРЕРЕКВІЗИТИ.

Пререквізитами є набір знань, вмінь та навичок, отриманих під час попередньо прослуханих курсів:

- НД01 «Історія філософії та філософської думки»;
- НД03 Академічна доброчесність та академічне письмо»;
- НД04 «Організація та управління науковою діяльністю»;
- НД07 «Теорія та історія політичної науки».

7. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ /ОБЛАДНАННЯ.

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

8. СХЕМА КУРСУ.

Дата/ кількість	Тема, план	Форма заняття	Літе- ратура	Зав- дання, год
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади символічної політики				
Згідно з розкла- дом	Тема 1. Вступ до дисципліни. 1. Соціальне спілкування як символічне спілкування. 2. Об'єкт та предмет курсу. 3. Методи дослідження символічного спілкування. 4. Символічна політика в системі суспільних наук.	Лекція (2 год.)	5, 7, 8, 18, 20, 21, 23, 24, 38, 45, 49, 50, 53, 59, 70, 74, 76, 79, 84	
Згідно з розкла- дом	Тема 2. Історіографія досліджень символічної політики. 1. Філософські дослідження явища символічного. 2. П.Бергер та Т.Лукман про соціальне конструювання реальності. 3. П.Бурдїо про	Лекція (2 год / семінар (4 год.)	5, 6, 10, 38, 39, 40, 46, 52, 55, 70, 76, 78, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87,	Питання; Есе по одному з питань

	символічний капітал. 4. Теорії символічної політики М.Едельмана, Т.Мейера, У.Сарцинеллі. 4. Українська наукова думка про символічне та символічну політику.		93	
Згідно з розкладом	Тема 3. Понятійний апарат символічної політики. 1. Поняття символу, його інтерпретації. 2. Символічна влада, легітимність. Політична мова. 3. Політична мова, політичні міфи, політичні ритуали. Символічна політика: зміст та сутність.	Лекція (2 год.) / семінар (2 год.)	1, 4, 9, 11, 17, 18, 23, 25, 27, 30, 36, 40, 44, 45, 49, 50, 51, 52, 54, 59, 61, 70, 77, 79, 85, 86, 87, 89	Питання; Есе по одному з питань
Згідно з розкладом	Тема 4. Механізми символічної політики. 1. Символічний зміст політичних ідеологій. 2. Візуалізація як найефективніший механізм символічної політики. 3. Інші механізми (міфологізація, номіналізація, ритуалізація, колоризація, театралізація тощо).	Лекція (2 год.) / семінар (2 год.)	17, 25, 27, 30, 49, 50, 51, 52, 72, 77	Питання; Есе по одному з питань
Змістовий модуль 2. Організаційний механізм символічної політики				
Згідно з розкладом	Тема 5. Засоби масової комунікації в системі символічної політики. 1. Роль мас-медіа у формуванні символічної політики. 2. Взаємодія медіа та суспільства.	Лекція (2 год.) / семінар (2 год.)	4, 32, 51, 52, 53, 60, 61, 77, 94, 98, 100	Питання; Есе по одному з питань
Згідно з розкладом	Тема 6. Державна та партійна символіка: світовий та український досвід. 1. Елементи державної символіки. 2. Системи державної символіки в країнах світу. 3. Структурні елементи партійної символіки.	Лекція (2 год.) / семінар (4 год.)	4, 19, 38, 39, 92, 98	Питання; Есе по одному з питань

	4. Символіка основних ідеологічних течій сучасності. 5. Становлення державної та партійної символіки в Україні.			
Змістовий модуль 3. Символічна політика в архітектурі та містобудуванні				
Згідно з розкладом	Тема 7. Символічна цінність архітектури та містобудування. 1. Архітектура як чинник політики. 2. Рівні політичної символізації в архітектурі.	Лекція (2 год.) / семінар (2 год.)	11, 12, 22, 31, 35, 48, 58, 62, 67, 96, 97	Питання; Есе по одному з питань
Згідно з розкладом	Тема 8. Міські простори в контексті політичного символізму. 1. Політична урбаністика. 2. Функції сучасних міст. 3. Політичний символізм столичних міст. 4. Новозбудовані столиці.	Лекція (2 год.) / семінар (4 год.)	14, 15, 16, 28, 35, 41, 57, 65, 68, 69, 73, 83	Питання; Есе по одному з питань
Згідно з розкладом	Тема 9. Міські площі як центри соціально-політичної комунікації. 1. Фізичний простір площ як арена соціальних взаємодій. 2. Політичний символізм давньоримських форумів. 3. Роль середньовічних та новочасних площ європейських країн у суспільно-політичній історії. 4. Політичний символізм площ сучасних українських міст.	Лекція (2 год.) / семінар (2 год.)	11, 16, 34, 63	Питання; Есе по одному з питань
Згідно з розкладом	Тема 10. Архітектурна суперграфіка та муралізм у політичному розвитку суспільства. 1. Поняття архітектурної суперграфіки та її використання тоталітарними режимами. 2. Явище муралізму: історія виникнення та світовий досвід. 3. Муралізм в Україні після Революції Гідності: тенденції розвитку.	Лекція (2 год.) / семінар (2 год.)	11, 12, 33, 42, 46, 47, 48, 68, 72, 88, 91, 95, 99	Питання; Есе по одному з питань

Змістовий модуль 4. Політика історичної пам'яті					
Згідно з розкладом	Тема 11. Політика історичної пам'яті. 1. Поняття історичної пам'яті. 2. Світовий досвід політики історичної пам'яті. 3. Політика історичної пам'яті в Україні.	Лекція (2 год.) / семінар (4 год.)	2, 3, 13, 26, 29, 37, 43, 55, 56, 64, 66, 71, 75, 90	Питання; Есе по одному з питань	

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА.

Методичне забезпечення

Головатий М.Ф. Політична психологія. К.: МАУП, 2006. 400 с.

Трошкіна О. А. Семантика архітектури : навч. посіб. К. : НАУ, 2008. 96 с. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/90251/mod_resource/content/1/Troshkina_Semantika_arhitektury.pdf (дата звернення: 01.15.2019).

Энциклопедия. Символы. Знаки. Эмблемы / Авт-сост. В. Андреева и др. М.: ООО «Издательство «Астрель»; ООО «Издательство «АСТ», 2004. 556, [4] с.

Перегуда Є.В., Гербут Н.А. Конспект лекцій «Символічна політика в архітектурі». К.: КНУБА, 2019. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2660> (дата звернення: 01.05.2019).

Символічна політика: Методичні рекомендації до вивчення дисципліни для аспірантів спеціальності «Політологія». Частина перша «Символічна політика в архітектурі». Уклад. Є. В. Перегуда, Н. А. Гербут. К. : КНУБА, 2019. 26 с. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2660> (дата звернення: 01.05.2019).

Гербут Н.А. Символічна політика в архітектурі: контрольна робота. К.: КНУБА, 2019. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2660> (дата звернення: 01.05.2019).

Література для підготовки до практичних занять та індивідуальних завдань

1. Акайомова А. Невербальні знаки в політичній семіотиці. *Політичний менеджмент*. 2010. № 5. С. 31–37.

2. Ассман А. Длинная тень прошлого. Мемориальная культура и историческая политика. Пер. с нем. Бориса Хлебникова. М.: Новое литературное обозрение, 2014. 328 с.

3. Ассман А. Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті. Пер. з нім. К. Дмитренко, Л. Доронічева, О. Юдін. К.: Ніка-Центр, 2012. 440 с

4. Башмаков И.С. Символическая политика в пространстве публичной политики: функции, акторы и технологии. Автореф. дисс. ...канд.

полит. наук. 23.00.02 – политические институты, процессы и технологии. ФБГОУ ВПО «Кубанский государственный университет». Краснодар, 2012. URL: <http://cheloveknauka.com/simvolicheskaya-politika-v-prostranstve-publichnoy-politiki-funksii-aktory-i-tehnologii> (дата звернення: 01.05.2019).

5. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. М.: «Медиум», 1995. 323 с. URL: https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/02/0458680_VCA67_piter_berger_lukman_t_socialnoe_konstruirovaniye_realnosti_tr.pdf (дата звернення: 01.05.2019).

6. Бодряк Ж. Симулякри і симуляція. К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2004. 230 с

7. Бурдые П. Социология политики. М.: Социологос, 1993. 336 с.

8. Бурдые П., Пассрон Ж.-К. Воспроизводство: элементы теории системы образования. URL : <http://gtmarket.ru/laboratory/basis/5415> (дата звернення: 01.05.2019).

9. Бутиріна М. Символ як інструмент прикладних соціально-комунікаційних технологій. *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Филология. Социальные коммуникации»*. 2011. Т. 24 (63). 396–401.

10. Бушанський В. Блиск та злиденність символічної політики. *Віче*. 2008. № 23. URL : <http://www.viche.info/journal/1244/> (дата звернення: 01.05.2019).

11. Ванеян С. С. Тело символа. Архитектурный символизм в зеркале классической методологии. М. : Прогресс-Традиция, 2010. 832 с. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2660> (дата звернення: 01.05.2019).

12. Варгас Кальсада Х. Монументальная живопись Мексики (Древние индейские цивилизации, Испанская конкиста, Мурализм XX столетия) : автореф. дисс. ... канд. искусствоведения : 17.00.05. Х. Варгас Кальсада. Москва : 1991. URL : <http://cheloveknauka.com/monumentalnaya-zhivopis-meksiki-drevnie-indeyskie-tsivilizatsii-ispanskaya-konkista-muralizm-xx-stoletiya-1> (дата звернення: 01.05.2019).

13. Волянюк О. Суспільна пам'ять і політика: Мистецтво можливого. К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2013. 172 с.

14. Глеба В. Просторово-адміністративна організація міста Києва та архетипи територій. *Публічне управління: теорія та практика* : зб. наук. праць / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. упр., Асоц. д-рів наук з держ. упр. Харків : ДокНаукДержУпр, 2010. Вип. 3-4. С. 26–32.

15. Грицак Я. Конструювання національного міста: випадок Львова. *Дух і Літера*. 2007. №17-18. С. 157-181.

16. Гройс Б. Публичное пространство: от пустоты к парадоксу. М.: Strelka Press, 2012. 30 с.

17. Дебенко І. Символізація політики та інституційна трансформація суспільства. URL:

http://www.rusnauka.com/13_EISN_2012/Politologia/3_109499.doc.htm (дата звернення: 01.05.2019).

18. Денисюк С.Г. Символ як форма політичної комунікації. URL: http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8909/Символ_як_форма_політичної_комунікації.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 01.05.2019).

19. Державна символіка України. Навч. посібник. К.: КНУБА; «Довіра», 2004. 156 с.

20. Донченко О., Романенко Ю. Архетипи соціального життя і політика (Глибинні регулятиви психологічного повсякдення). К.: Либідь, 2001. 334 с.

21. Дубас О. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології як фактор трансформації ціннісних орієнтацій суспільства. *Політологічний вісник*: зб. наук. праць. К.: ІНТАС, 2008. Вип. 43. С. 256–265.

22. Івашко Ю.В. Основи стилеутворення модерну в архітектурі України (кінець XIX – початок XX століття). Автореф ...д-ра архітектури. К., 2013.

23. Канетті Е. Маса і влада. Пер. з нім. О.Логвиненко. К.: Альтернативи, 2001. 415 с.

24. Кара-Мурза С.Г. Манипуляция сознанием. М.: Изд-во «Эксмо», 2005. 832 с. URL: https://socioline.ru/files/5/52/kara-murza_s._-_manipulyaciya_soznaniem_politicheskii_bestseller_-_2005.pdf (дата звернення: 01.05.2019).

25. Кармадонов О.А. Социология символа. М.: Academia, 2004. 352 с. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2660> (дата звернення: 01.05.2019).

26. Киридон А. Ландшафт пам'яті: концептуалізація поняття. *Національна та історична пам'ять*. 2013. Вип. 6. С. 77-86.

27. Кирсанова Н.П. Символические ресурсы политической власти : дис. ...канд.соц.наук : спец 23.00.02 "Политические институты, этнополитическая конфликтологи, национальные и политические процессы и технологии" / Н.П.Кирсанова. СПб. 2006. 156 с.

28. Колхас Р. Нью-Йорк вне себя. Ретроактивный манифест Манхэттена. М. : Strelka Press, 2013. 336 с.

29. Коннертон П. Як суспільства пам'ятають. Пер. з англ. С.Шліпченко. К.: Ніка-Центр, 2004. 184 с.

30. Костин А.В., Бурковский И.В. Несиловые ресурсы политической власти. *Вестник Российского нового университета*. 2010. №1. 18-26.

31. Кочетков В.В. Международно-политический символизм архитектуры правительственных зданий. *Вестник Московского университета*. Серия 18. Социология и политология. 2015. № 1. С. 109-126.

32. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. «Критика», Київ, 2010. 656 с.

33. Ланюк Є. Ю. Історичні типи діалогічності політики і мистецтва: вплив на формування людських свобод [Текст] : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.01 / Ланюк Євген Юрійович ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2015. – 221с.
34. Лоу С.М. Пласа: политика общественного пространства и культуры. Пер. с англ. М.: Strelka Press, 2016. 352 с.
35. Маккуайр С. Медийный город: медиа, архитектура и городское пространство. Пер. с англ. Максима Коробочкина. М.: Strelka Press, 2014. 440 с.
36. Малинова О.Ю. Миф как категория символической политики: анализ теоретических развилки. *Политические исследования*. 2015. № 4. С. 12-21.
37. Малинова О.Ю. Политическое использование прошлого как инструмент символической политики: эволюция дискурса властвующей элиты в постсоветской России. *Политическая экспертиза: ПОЛИТЭКС*. 2012. №8(4). С. 179–204.
38. Малинова О.Ю. Символическая политика и конструирование макрополитической идентичности в постсоветской России. *Полис*. 2010. №2. 90-105.
39. Мисюров Д.А. Политическая символика: между идеологией и рекламой. *Политические исследования*. 1999. №1. 168-174
40. Мисюров Д.А. Символы о символах: начала культурно-символической политики. М.: URSS, 2009. 232 с. URL: <http://urss.ru/cgi-bin/db.pl?lang=Ru&blang=ru&page=Book&id=93536#FF1> (дата звернення: 01.05.2019).
41. Місто й оновлення. Урбаністичні студії. Редкол.: С. Шліпченко, В. Тимінський, А. Макаренко, Л. Малес, І. Тищенко. К. : ФОП Москаленко О.М., 2013. 360 с. (Представництво Фонду ім. Гайнріха Бьолля в Україні).
42. Муралізм по-петриківськи. URL : <http://petrykivkaraint.livejournal.com/29941.html> (дата звернення: 01.05.2019).
43. Нагорна Л.П. Історична культура: концепт, інформаційний ресурс, рефлексивний потенціал. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2014. 382 с. URL: <http://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/historical-culture.pdf> (дата звернення: 01.15.2019).
44. Нагорна Л.П. Політична мова і мовна політика (діапазон можливостей політичної лінгвістики). К. : ІПіЕНД, 2005. 315 с. URL: http://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/political_language_site.pdf (дата звернення: 01.05.2019).
45. Павлишин О. Знак політичний. *Новітня політична лексика (неологізми, okazionalіzми та інші новотвори)*. За заг. ред. Н.М. Хоми. Л. : Новий світ-2000, 2015.
46. Перегуда Є. В., Івашко О. Д. Візуалізація як механізм символічної політики (кейс муралізму у пост революційній Україні). *Держава і право* :

36. наук. пр. Серія Політичні науки. Вип. 71. К. : Вид-во «Юридична думка», 2016. С. 3–14.

47. Перегуда Є., Івашко О. Стріт-арт як чинник культурного розвитку та елемент символічної політики у постреволюційній Україні. *Stosunki międzykulturowe*. Zielona góra, 2016. Tom 1. S. 155-174.

48. Польшикова Н.В., Сафонов Е.В. Архитектура тоталитаризма в европейских странах (1933–1945 гг.). *Проблемы теории и истории архитектуры Украины*. 2013. Вип. 13. С. 147-159. URL : http://nbuv.gov.ua/jpdf/prtiau_2013_13_28.pdf (дата звернення: 01.05.2019).

49. Полянська В. Символічна політика: сутність, структура, умови реалізації. *Політичний менеджмент*. 2004. № 3. URL : <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=26&c=360> (дата звернення: 01.05.2019).

50. Полянська В.Ю. Символічна політика як система політичних технологій : автореф. дис ... канд. політ. наук : 23.00.02. Дніпропетровськ : Б.в., 2004.

51. Поцелуев С. П. Диалог и парадиалог как формы дискурсивного взаимодействия в политической практике коммуникативного общества. Дис. . д-ра полит, наук. Ростов н/Д, 2010.

52. Поцелуев С.П. Символическая политика: констелляция понятий для подхода к проблеме. 1999. № 5. 62–75.

53. Почепцов Г.Г. Контроль над разумом. К.: Видавничий дім «Києво–Могилянська академія», 2012. 350 с.

54. Прокопчук Ю.С. Символічна влада та символічна політика як конститутивні засади конструювання політичного поля. Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки. 2013. №2. С. 5-12. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=cuc_2013_2_3 (дата звернення: 01.05.2019).

55. Рикёр П. Память, история, забвение. Пер. с франц. М.: Издательство гуманитарной литературы, 2004. 728 с

56. Розумний О.М. Політика пам'яті як складова політики національної безпеки України. Автореф. дис. ... канд. політ. наук. 21.01.01 – основи національної безпеки держави (політичні науки). Національний інститут стратегічних досліджень. К., 2017. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2660#section-2> (дата звернення: 01.05.2019).

57. Росман В. Столицы: их многообразие, законы развития и перемещения. М. : Изд-во Института Гайдара, 2013. 336 с.

58. Ситар С. Архитектура и политика. От ренатурализации к безграничной любви: монография. 2-е изд. М.: Стрелка Пресс, 2017. 38 с.

59. Славина О.В. Символізація політичної реальності : трансформація концептуального дискурсу. Дис... канд. політ. наук ; 23.00.01 – теорія та

історія політичної науки; Дніпропетровський нац. ун-т ім. Олесь Гончара. Дніпропетровськ, 2015. 237 с.

60. Соловьев А.И. Политическая коммуникация: к проблеме теоретической идентификации. *Политические исследования*. 2002. №3. С. 5-18.

61. Федоров В.В., Федоров М.В., Коротаева З.В. Предикаторы пространства власти: семантический аспект. URL: http://praxema.tspu.edu.ru/files/praxema/PDF/articles/fedorov_v._v._86_96_3_5_2_015.pdf (дата звернення: 01.05.2019).

62. Федоров В.В., Федоров М.В., Ханьгин Д.А., Овчарова А.Ж. Архитектурно-ландшафтное воплощение образа власти. *Вестник ТвГТУ*. 2016. №1 (Вып. 29).

63. Хазерли О. На площади. В поисках общественных пространств постсоветского города. Пер. Д. Симановского. М.: Strelka Press, 2012. 90 с.

64. Хальбвакс М. Коллективная и историческая память. URL: <http://magazines.russ.ru/nz/2005/2/ha2.html> (дата звернення: 01.05.2019).

65. Харви Д. Лекция «Неолиберальная урбанизация» 25 мая 2007 г. <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2660> (дата звернення: 01.05.2019).

66. Хаттон П. История как искусство памяти. СПб.: «Владимир Даль», 2004. 424 с

67. Хома Н. М. Архітектурний символізм: політика, виражена у камені. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2015. Вип. 18. С. 92-97.

68. Цуканова Г. Сучасне вуличне графіті як форма соціальної реклами. *Український науковий журнал «Освіта регіону»*. 2013. № 1. URL: <http://social-science.com.ua/article/1010> (дата звернення: 01.05.2019).

69. Черкес Б. С. Національна ідентичність в архітектурі громадських центрів столичних міст в умовах ідеологічної детермінації. Автореф. ...д-ра архітектури. К., 2006.

70. Шайгородський Ю.Ж. Політика: взаємодія реальності і міфу: монографія. К.: Знання України, 2009. 400 с.

71. Шаповал Ю., Нагорна Л., Бойко О. та ін. Культура історичної пам'яті: європейський та український досвід. За заг. ред. Ю.Шаповала. Київ: ІШЕНД, 2013. 600 с. URL: http://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/culture_of_historical_memory_163.pdf (дата звернення: 01.15.2019).

72. Шиманова Л. А. Идеологический имидж феномена цвета в культуре. *Мир науки, культуры, образования*. 2015. № 1. С. 372–374.

73. Шубович С. О. Міфопоетична культура в естетиці міста (наукові основи – мистецтво – архітектура): Навч. посібник. Харків : ХНАМГ, 2008. 120 с.

74. Юнг К.Г. Психология бессознательного: научное издание. Пер. с нем. М.: Канон, 1994. 320 с.

75. Яблонський В.М., Лозовий В.С., Валевський О.Л., Здіорук С.І. та ін. Політика історичної пам'яті в контексті національної безпеки України: аналіт. Доповідь. За заг. ред. В.М. Яблонського. Київ: НІСД, 2019. 144 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-09/dopovid_polityka_druk_03.pdf (дата звернення: 01.15.2019).
76. Ямпольский М. Физиология символического. Книга 1. Возвращение Левиафана. Политическая теология, репрезентация власти и конец старого режима. М., Новое литературное обозрение, 2004. 800 с.
77. Ярошенко В. М., Присяженко І. О. Символічна політика та символи в інформаційно-комунікативному просторі: аспекти впливу. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія: Політологія. 2014. Т. 248, Вип. 236. С.28-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2014_248_236_6* (дата звернення: 01.05.2019).
78. Berger P. L., Luckmann T. *The Social Construction of Reality. A Treatise on sociology of Knowledge*, Anchor, 1967.
79. Bjola C. The impact of «symbolic politics» on foreign policy during the democratization process. URL: www.ksg.harvard.edu/kokkalis/GSW2/Bjola.PDF (дата звернення: 01.05.2019).
80. Blumer H. *Symbolic Interactionism; Perspective and Method*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1969.
81. Bourdieu P. Sur le pouvoir symbolique // *Annales. Economic. Societe. Civilisations*. 1977. № 3. P. 405-411.
82. Cassirer E. *The Myth of the State*. New Haven, 1946.
83. *Cities full of Symbols : A Theory of Urban Space and Culture*. Ed. by Peter J. M. Nas. Leiden University Press. 300 p. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/90253/mod_resource/content/1/Cities_full_of_Symbols.pdf (дата звернення: 01.15.2019).
84. Cohen A. *Political Anthropology: the Analysis of the Symbolism of Power Relations* // *Man, New Series*. 1969 .Vol. 4, No. 2, P. 215-235.
85. Edelman M. *The Symbolic Uses of Politics*. Urbana, Univ. of Illinois press, 1964. 201 p.
86. Edelman M. *Politics as symbolic action. Mass arousal and quiescence*. Chicago, Markham publishing company, 1971. 188 p.
87. Eisenstadt S. N. *Symbolic Structures and Social Dynamics. With Special Reference to Studies of Modernization. Structural Sociology*. New York: Columbia University Press, 1982. P. 149–179.
88. Gastman R., Neelon C., Smyrski A. *Street World : Urban Art and Culture from Five Continents*. Harry N. Abrams, 2007. 384 p.
89. Gill G. *Symbolism and regime change: Russia*. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. VIII+246 p.
90. Halbwachs M. *On collective memory*. Ed., transl. by L.A. Coser. Chicago and London: The University of Chicago Press, 1992. 235p.

91. Hundertmark C. The art of rebellion: world of streetart. Gingko Press, 2003. 143 p.
92. Mannheim K. Ideology and utopia : an introduction to the sociology of knowledge. New York: Harcourt, Brace and Co, 1936. 354 pp.
93. Meyer T. Die Transformation des Politischen. Frankfurt/Main, 1992.
94. Moles A. Information Theory and Esthetic Perception . Urbana : University of Illinois Press, 1968.
95. Peiter S., Werner G. Guerilla art. Laurence King Pub., 2009. 112 p.
96. Pipan T. Building a sense of a nation. URL: http://www.urban.si/wp-content/uploads/2013/05/building_web.pdf (дата звернення: 01.05.2019).
97. Power and Architecture: The Construction of Capitals and the Politics of Space. Ed. by Michael Minkenberg. New-York : Berghahn, 2014. 320 p.
98. Pye L. Political communication. *The Blackwell Encyclopedia Political Institutions*. Oxford; New York, 1987.
99. Rosenberg H. The American Action Painters. *Reading Abstract Expressionism. Context and Critique*. Ed. by G. Landau Ellen. Yale : University Press, 2005.
100. Sinne K. Communication: Mass Political Behavior. *Political Communication Issues and Strategies for Research*. Vol.4. Ed.: S.H. Chaffee. Beverly Hills, Calif.: Sage Publications, 1975. 319 p.

10. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій аспірантів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Аспірант, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату ФУПП документ, який засвідчує ці причини.

Аспірант, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.

Аспірант, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку, а також виконати есе, якщо його виконання було передбачене планом заняття.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі аспірантів у навчальному процесі, що підлягають **поточному контролю**: виступ на практичних заняттях; доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); есе (письмові роботи, оформлені відповідно до вимог). Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується аспірантами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх семінарських занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань аспіранта аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості уміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Вимоги до есе. Оформлюється з одного з питань семінарського заняття. Викладається особистий погляд аспіранта на проблему. Посилання непотрібні. Обсяг – 2-3 сторінки.

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються аспіранту за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту аспірантом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, аспіранти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегль Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цьому силабусі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри політичних наук і права.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь аспіранта у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за місяць до початку залікової сесії. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 2 тижні до початку сесії. Викладач має право вимагати від студента доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до **журналу обліку роботи**. Позитивна оцінка поточної успішності аспірантів за відсутності пропущених та невідпрацьованих семінарських занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою до підсумкової форми контролю – заліку. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Участь в роботі впродовж семестру – 100.

Форма підсумкового контролю – залік.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- семінарські завдання 30% семестрової оцінки;
- індивідуальна робота 30 % семестрової оцінки;
- модульний: тестовий (заліковий) – 40 % семестрової оцінки.

Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточне оцінювання та самостійна робота			Інд. завд.	Сума
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3		
25	20	25	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Аспіранту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Аспірант, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до складання заліку.

Аспірант, який має менше 3 балів по двох змістових модулях, не допускається до складання іспиту. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Аспірант має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

Питання підсумкового контролю

Символи та реальність: проблема співвідношення.

Символи та знаки: проблема співвідношення.

Властивості політичних символів та їх реалізація в сучасних умовах.

Типологія символів.

Символічна влада: поняття та роль у політиці.

Дослідження символічного в соціально-політичній філософії.
Теорія символічного інтеракціонізму.
Концепція символічного капіталу П. Бурд'ю.
Маніпуляція як невід'ємний елемент демократичного політичного режиму.
Механізми символічної політики: сутність та реалізація.
Візуалізація як головний механізм впливу на політичну свідомість в сучасних умовах.
Візуалізація та дискурс: проблеми співвідношення.
Ритуалізація як механізм символічної політики.
Театралізація як механізм символічної політики.
Політична номіналізація: радянське минуле, українська сучасність.
Політичні міфи: історичні витоки та сучасне прочитання.
Роль мас-медіа у формуванні та реалізації сучасної політики.
Основні елементи державної символіки.
Державна символіка незалежної України.
Структурні елементи символічної політики партій.
Символіка основних ідеологічних течій сучасності.
Розвиток політичної символіки сучасних політичних партій України.
Архітектура як інструмент перетворення соціальної реальності.
Механізми впливу архітектурних символів на політичну свідомість.
Рівні політичної символізації в архітектурі.
Методи вивчення політичного символізму архітектурних об'єктів.
Архітектор і влада: сценарії взаємодії.
Взаємний вплив форми державного правління та архітектури будівель органів влади.
Політичні режими: відмінності в архітектурі.
Політична урбаністика: предмет, методи.
Від класицизму до ампіру: еволюція в контексті суспільно-політичних змін.
Функціоналізм в архітектурі: суспільно-політична сутність.
Автомонументалізм: суспільно-політична сутність та реалізація в архітектурі.
Вплив децентралізації на механізми територіального планування.
Місто як символ утопічних політичних вчень.
Осьова симетрія в архітектурі як символізація влади та контролю над суспільством.
Трансформація символічних функцій столиць: від абсолютизму до національних держав.
Класифікація європейських столиць за символічним потенціалом.
Концепції столиць: містика влади та простору.
Інструмент структурування міського життя.
Вулична скульптура: сучасні тенденції та механізми впливу на суспільну свідомість.

Представницька архітектура України: символічне прочитання.
Образи (міфічних) тварин в архітектурі як політичні символи.
Обеліск як політичний символ.
Храмова архітектура як засіб символізації влади.
Триумфальна колона – символ національних перемог.
Історичні та сучасні площі : символічне прочитання.
Майдан Незалежності: символічне прочитання.
Муралізм як соціально-політичне явище: витоки та сучасні тенденції.
Архітектор і художник: проблема соціального замовлення та творчої свободи.
Історична пам'ять як явище символічної політики.
Політика пам'яті: світовий досвід.
Розвиток політики історичної пам'яті в роки незалежності України та після Революції Гідності.
Політика національної пам'яті в містобудуванні та архітектурі: світовий та український досвід.